

คู่มือ

การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์
สำหรับรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

Business Administration Class (BAC)

กลุ่มสาขาวิชาบริหารธุรกิจ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

คำนำ

กลุ่มสาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีภารกิจหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักศึกษาให้ได้ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ ของคณะและมหาวิทยาลัย และความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ทางกลุ่มสาขาฯจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิควิธีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

การจัดทำคู่มือสำหรับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์สำหรับรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะมุ่งเน้นด้านการเรียนการสอนแบบแบบใช้กรณีศึกษา (Case Study Method) นี้ จึงมุ่งหวังว่าจะเกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ข้างต้น หากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กลุ่มสาขาวิชาบริหารธุรกิจ ขออ้อมรับด้วยความขอบคุณ

Business Administration Class

กลุ่มสาขาวิชาบริหารธุรกิจ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

คำนำ

สารบัญ

วิธีการสอนแบบใช้กรณีศึกษา (Case-Study Method)

บทนำ	1
วัตถุประสงค์	1
บทบาทผู้สอน	1
บทบาทผู้เรียน	2
ข้อดี	2
ข้อเสีย	2
การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์	3

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ผังกระบวนการเรียนการสอน	3
2 ผังกระบวนการเรียนการสอนแบบกรณีศึกษาด้วย PDCA	4

วิธีการสอนแบบใช้กรณีศึกษา (Case-Study Method)

บทนำ

การสอนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นวิธีสอนที่ใช้กรณีหรือเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงมาดัดแปลง เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักวิธีการคิด วิธีการนำข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบการพิจารณาในการตัดสินใจกรณีศึกษา การเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา เป็นการวิเคราะห์ถามตอบโดยการตั้งประเด็นคำถามกรณีที่ยกมาเป็นตัวอย่างคือกิจกรรมที่รวบเอาการบรรยาย การอภิปราย การโต้แย้ง และบทบาทสมมติเข้ามาไว้ในกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมด

วัตถุประสงค์

- เพื่อเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- เพื่อให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
- เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิดอย่างเป็นระบบ
- เพื่อฝึกให้ผู้เรียน รู้จักรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

บทบาทผู้สอน

- ผู้สอนเป็นผู้เตรียมกรณีศึกษาจาก ข้อมูลข่าวสาร สื่อ เรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ
- ผู้สอนเป็นผู้นำเสนอกรณีศึกษาให้ผู้เรียนได้ทราบหรืออาจจะมอบให้ผู้เรียนเป็น การสมมุติขั้นก็ได้
- ผู้สอนต้องตั้งคำถามชี้ประเด็นให้ผู้เรียนเกิดความคิดวิเคราะห์และเชื่อมโยงกรณีศึกษานั้นกับเรื่องราวอื่น

- ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายเรื่องราวของกรณีศึกษานั้น
- ผู้สอนให้ผู้เรียนสรุปแนวคิดที่ได้จากกรณีศึกษา

บทบาทผู้เรียน

- นำเสนอกรณีศึกษา
- ช่วยกันอภิปราย วิเคราะห์
- ช่วยกันสรุปแนวคิดที่ได้
- นำผลที่ได้ไปใช้เชื่อมโยงกับวิชาอื่น ๆ ต่อไป

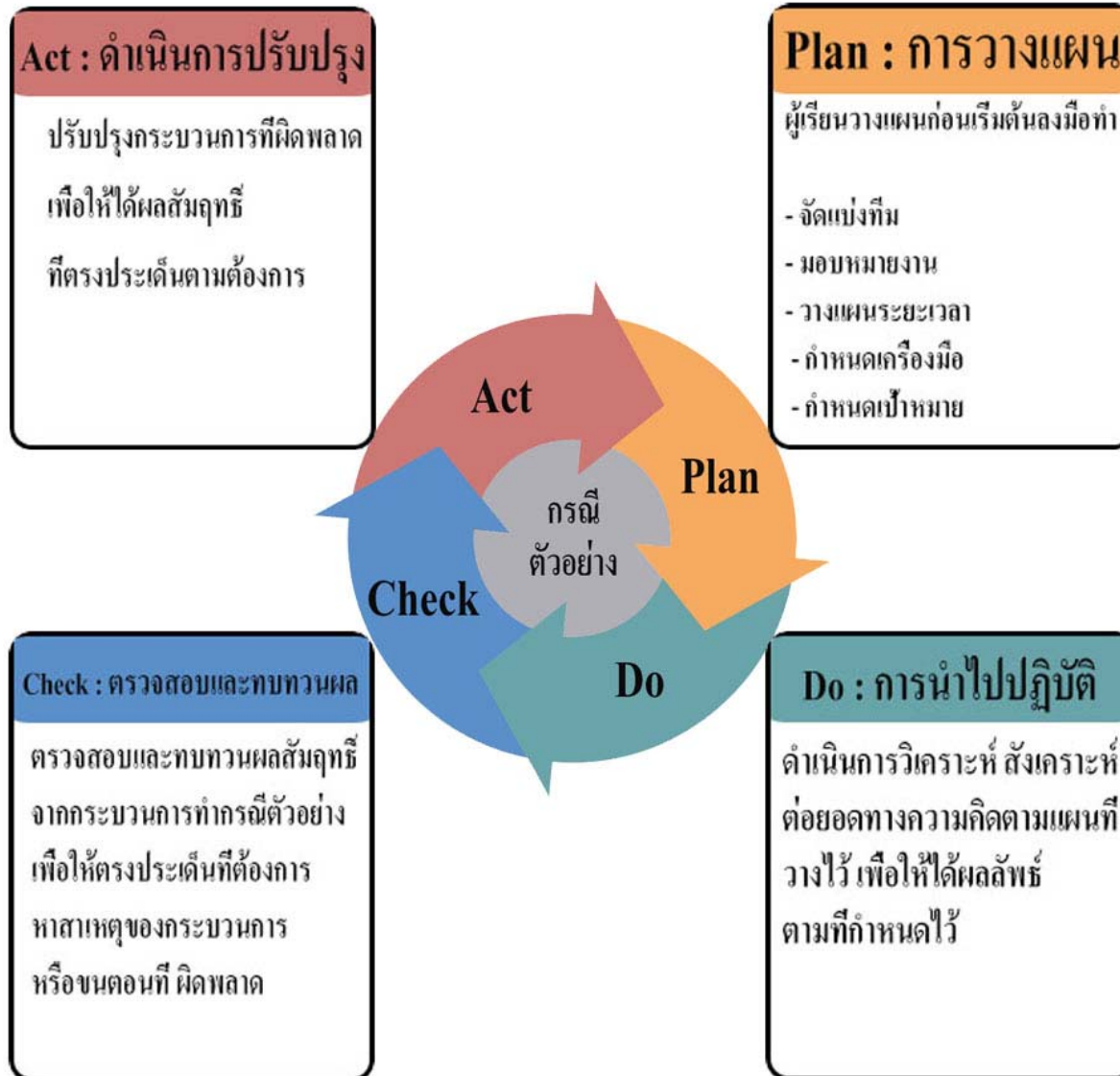
ข้อดี

- ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- ผู้เรียนได้เกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์
- ผู้เรียนได้รู้จักวิธีแก้ปัญหาและการตัดสินใจ
- ทำให้ผู้เรียนได้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง
- ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ข้อจำกัด

- หากใช้กับกลุ่มผู้เรียนมากเกินไป ผู้เรียนก็จะแสดงออกไม่ทั่วถึง
- หากผู้สอนขาดทักษะในการตั้งคำถามกระตุ้น บรรยากาศของการเรียนรู้ก็เกิดได้ยาก
- หากผู้เรียนไม่ร่วมมือ ไม่กระตือรือร้นก็จะทำให้ผลการเรียนไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้

การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์

สำหรับรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1. **ขั้นตอนการเตรียมการ** คือ การจัดทำแผนการสอน (มคอ. 3) โดยการกำหนดให้มีการเรียนการสอนโดยใช้ กรณีตัวอย่าง
2. **ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน** สามารถแบ่งเป็น 2 วิธีการ ประกอบด้วย วิธีที่ 1 คือ การศึกษาในชั้นเรียน ซึ่งจะประกอบด้วยการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎี และ การมอบหมายกรณีตัวอย่าง (Case Study) และ วิธีการที่ 2 คือ การศึกษาด้วยตนเอง โดยกระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นดังต่อไปนี้คือ
 - 2.1 ผู้สอนสอนทฤษฎีในชั้นเรียน ผ่านเอกสารตำรา สื่อการเรียนการสอน เป็นต้น และพร้อมกันนั้นให้มอบหมายให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองนอกชั้นเรียน ซึ่งอาจจะ
 - 2.2 ผู้สอนทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีของผู้เรียน ผ่านวิธีการต่างๆ เช่น การซักถามความรู้ความเข้าใจ การทดสอบผ่านข้อสอบ การให้สรุปความเข้าใจ เป็นต้น ในกรณีที่ผู้เรียนยังเข้าใจไม่ถ่องแท้ผู้สอนจำเป็นต้องทบทวนภาคทฤษฎี หรือมอบหมายให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองเพิ่มเติม
 - 2.3 มอบหมายกรณีศึกษา โดยอาจเป็นผู้สอนจัดทำกรณีศึกษาให้เอง หรือ ให้ผู้เรียนจัดทำเอง โดยในขั้นตอนนี้จะเป็นการมอบหมายในลักษณะงานเดี่ยว หรือ งานกลุ่ม ก็ได้ ซึ่งกรณีศึกษาจะต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะทางด้านภาษาเพิ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ และในแต่ละขั้นตอนนี้ให้มีการนำ วงจรคุณภาพ PDCA เข้ามาช่วยในการดำเนินงาน เพื่อการการจัดทำกรณีศึกษาออกมามีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้สอนจะต้องคอยชี้แนะ ให้คำปรึกษา อย่างใกล้ชิด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำทฤษฎีที่ได้เรียนมา หรือ ความรู้ฝังลึกที่มีอยู่ในตัวหรือที่ได้จากการศึกษาด้วยตนเอง มีใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะเริ่มจาก
 - 2.3.1 ขั้นตอนการวางแผน : ให้ผู้เรียนวางแผนงาน คือ การแบ่งงานออกเป็นลำดับขั้นย่อย การกำหนดระยะเวลาในแต่ละขั้นตอน การกำหนดเป้าประสงค์ที่ต้องการจากการทำกรณีตัวอย่างทั้งภาพรวม

และในแต่ละย่อย ในกรณีงานกลุ่มก็ให้มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ มีการจัดตั้งหัวหน้าทีม เป็นต้น

2.3.2 ขั้นตอนการนำไปปฏิบัติ : ให้ผู้เรียนเริ่มลงมือทำกรณีตัวอย่าง ตามแผนที่วางไว้ ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ถึงประเด็นปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหา หรือแนวทางการประยุกต์ใช้ หรืออื่นๆ ตามที่ผู้เรียนได้ตั้งเป้าไว้ การสังเคราะห์ ทำให้เกิดความคิดรวบยอด โดยผ่านการอภิปราย หรือระดมความคิด การปะทะทางปัญญา ของผู้เรียน ซึ่งในขั้นตอนนี้สามารถทำให้แสดงออกมาซึ่งความคิดสร้างสรรค์ หรือ องค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง จากนั้นให้นักศึกษาฝึกต่อยอดทางความคิด โดยการนำองค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์มาเป็นแนวทางในการสร้างนวัตกรรมของตนเอง ซึ่งอาจจะเป็น กระบวนการใหม่ๆ แผนงานใหม่ๆ หรือ ผลงานใหม่ๆ และเมื่อได้นวัตกรรมในศาสตร์ของตนเองแล้วนั้น ให้ผู้เรียนมีการแบ่งปันนวัตกรรม เช่น การแสดงนิทรรศการ การนำเสนอหน้าชั้นด้วยวาจาผ่านสื่อเทคโนโลยี หรือ สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น เพื่อให้ผู้อื่นๆร่วมอภิปราย หรือ ได้รับความรู้หรือแนวคิดที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์หรือต่อยอดได้เพิ่ม หรือแม้แต่การนำนวัตกรรมนั้นไปประยุกต์ใช้งานจริงให้เห็นในเชิงประจักษ์ เช่น การจัดงานสัมมนา การจัดทำธุรกิจจำลอง เป็นต้น

2.3.3 ขั้นตอนการตรวจสอบและทบทวนผล : ตามที่ผู้เรียนได้ทำการวางแผนไว้ในแต่ละขั้นตอนไม่ว่าจะเป็นวิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือการต่อยอดทางความคิด นั้น ผลที่ได้ออกมาเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้วางไว้หรือไม่ ผู้เรียนจะต้องมีการตรวจสอบและทบทวน ซึ่งถ้ากรณีไม่เป็นไปตามต้องการนั้น เกิดความผิดพลาดขึ้นตรงจุดใด มีสาเหตุอะไรได้บ้าง และควรจะแก้ไขอย่างไร เพื่อที่ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงให้ผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการผ่านการอภิปรายร่วมกัน

2.3.4 ขั้นตอนดำเนินการปรับปรุง : เมื่อเจอข้อผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนไปจากเป้าหมายที่วางไว้ ผู้เรียนจะต้องดำเนินการแก้ไข เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการ หรือผลลัพธ์ ให้ตรงประเด็นต่อการนำไปใช้งานมากขึ้น

3. **ขั้นตอนการประเมินผล** ผู้สอนจะต้องประเมินผลทั้งในส่วนของภาคทฤษฎี และกรณีตัวอย่าง ในส่วนของกรณีตัวอย่าง ก็ควรจะมีการประมวลผลครบทุกองค์ประกอบของคุณลักษณะ ลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ คือมีความรู้และทักษะทางวิชาการ มีคุณธรรมจริยธรรม มีทักษะทางด้านภาษาอังกฤษ มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีทักษะด้านการสื่อสาร มีภาวะผู้นำ และ มีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งอาจจะประเมินด้วยตัวผู้สอนทั้งหมด หรือให้เพื่อร่วมชั้น เป็นผู้ประเมินร่วมก็ได้
4. **ขั้นตอนการสะท้อนกลับ** ผู้สอนจะต้องชี้แนะข้อผิดพลาด พร้อมทั้งแนวทางการปรับปรุงให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองสำหรับการเรียนรายวิชาต่อไป และ เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมสำหรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อไป